

Udvalget vedrørende samarbejdet mellem retterne og pressen

Den 6. marts 1997

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1256 København K

Vedlagt fremsendes udvalgets betænkning vedrørende samarbejdet mellem retterne og pressen.

Efter at udvalget har afsluttet sit arbejde, er der afsagt to kendelser, som ville have haft betydning for udvalgets overvejelser i afsnittet om navneforbud og i afsnittene om aktindsigt og retslistes. Det drejer sig om en kendelse fra Vestre Landsret af 8. juli 1996, offentliggjort i ugeskrift for Retsvæsen, U 1996. 1287 VLK, og utrykt kendelse af 17. december 1996 afsagt af Østre Landsret. I kendelserne tages stilling til, hvorvidt der uden tilslutning til et ordinært retsmøde, f.eks. domsforhandling, kan nedlægges navneforbud, hvis der anmodes om det. Kendelserne er modstridende.

I U 1996.1287 VLK stadfæstede landsretten en byretsafgørelse om, at der ikke var hjemmel til at nedlægge navneforbud på et tidspunkt, hvor der var indleveret anklageskrift til retten, men før der havde været afholdt retsmøde i sagen, med følgende begrundelse:

»I betænkning nr. 622/1971 om efterforskning i straffesager m.v. s. 14 er det foreslået, at efterforskningsforhør som udgangspunkt fremtidig skal finde sted for åbne døre. Den dagældende regel i § 810, stk. 1, om lukkede døre foreslås derfor ophævet, og der anføres herefter i betænkningen følgende: »I stedet foreslås (s. 32) enkelte mindre ændringer i de almindelige regler i retsplejelovens §§ 29 og 31 om dørlukning og referatforbud i straffesager. I forbindelse hermed foreslås en udvidet adgang til forbud mod referat af navn og andre oplysninger, der er egnede til at identificere sigtede«. Det følger således af forarbejderne til retsplejelovens § 31, stk. 3, 4. pkt., at navneforbud efter denne bestemmelse af strafferetsplejeudvalget blev opfattet som et delvist referatforbud.

Dette støttes endvidere af bestemmelsens placering i § 31, stk. 3, i umiddelbar forlængelse af reglerne om referatforbud og af bestemmelsens placering i retsplejelovens kapitel 2 om »Retsmøder«.

Det er ikke udtrykkeligt i § 31, stk. 3, 4. pkt., anført, at navneforbud alene kan nedlægges i tilslutning til, at der under behandlingen af en straffesag afholdes et retsmøde. Under hensyn til forarbejderne til bestemmelsen kan der imidlertid i denne bestemmelse kun antages at være hjemmel til i tilslutning til et retsmøde at nedlægge det delvise referatforbud, som er indeholdt i et navneforbud, hvorved det forbydes offentligt at gengive en sigtet eller tiltaltes navn, stilling eller bopæl eller forbydes på anden måde at offentliggøre en sigtet eller tiltaltes identitet.«

Østre Landsret omgjorde en byretsafgørelse, der nægtede navneforbud med en begrundelse, der svarede til den begrundelse, Vestre Landsret anvendte i ovennævnte sag.

I Østre Landsrets kendelse anføres bl.a. i præmisserne:

»Der kan nedlægges navneforbud under et retsmøde i forbindelse med behandlingen af en straffesag, jf. retsplejelovens § 31, stk. 3, 4. pkt.. Bestemmelsen gælder også for retsmøder under sagens efterforskning. Selv om retten ikke er bundet af parternes standpunkter, forudsætter en afgørelse om navneforbud, at der, eventuelt på skriftligt grundlag, har været kontradiktion.

Det i denne sag den 18. november 1996 afholdte retsmøde opfylder det beskrevne retsmødekrav...«

Vestre Landsrets afgørelse brød med den praksis, der var fulgt ved andre retter, og som var udvalget bekendt ved udarbejdelsen af de ovenfor nævnte afsnit. Den da kendte praksis har været en forudsætning for de af udvalget foreslåede regler om udlevering af anklageskrift og retsmødebegæring forud for domsforhandlingen eller 925-retsmødet og om udsendelse af retslistes.

Gældende ret på området må nu anses for uafklaret, indtil der foreligger en afgørelse fra Højesteret.